

Maarit Mannila

Mariankatu 3

Vanhan tulli- ja pakkahuoneen historiaa

Mariankatu 3 – Vanha tulli- ja pakkahuone kuvaa Helsingin vanhan tulli- ja pakkahuoneen historiaa 1750-luvulla aloitetusta suunnittelusta nykyisyyteen asti. Kirja sisältää runsaasti arkistotutkimuksiin perustuvaa tietoa rakentamisen yksityiskohdista, kuten rakentajista ja rakennusaineista sekä rakennuksen käyttötavoista ja käyttäjistä eri aikoina.

Helsingin vanha tulli- ja pakkahuone valmistui vuonna 1765 Helsingin pääsataman yhteyteen. Rakennus kuului kaupungin tärkeimpiin, kannettiinhan siellä paitsi kruunulle tärkeitä tullituloja niin myös monenlaisia kaupungin kassaa kartuttavia maksuja. Sen rakentaminen liittyi myös Viaporin ja Helsingin linnoitustöihin, sillä rakennuksen oli tarkoitus olla osa kaupungin puolelle rakennettavasta kurttiinimuurista, joka jäi kuitenkin toteutumatta. Talon valmistuttua sen yläkerrassa aloitti toimintansa Helsingin maistraatti. Maistraatti käytti talon toisen kerroksen huoneita työskentelytiloinaan vuoteen 1804 saakka, ja osa huoneistosta oli raatihuoneen tilapäiskäytössä 1880-luvun alkuun asti.

Vuodesta 1813 tulli- ja pakkahuoneella toimi Helsingin tullikamari. 1850-luvulla uuden pakkahuoneen valmistuttua talon käyttö alkoi vähentyä, ja 1800-luvun puolivälissä talo toimi lähinnä varastotilana. 1869 kaupungininsinööri raportoi talon olevan lähes vaarallisessa kunnossa, ja rakennus sinnittelikin purku-uhan alla surkean kunnan ja vajaakäytön takia vuosikymmeniä.

Huutokauppoja tulli- ja pakkahuoneella oli pidetty jo vuodesta 1815 lähtien, ja 1884 talosta tuli lopulta huutokauppakamari. Huutokauppakamarille puhkaistiin mm. sisäänkäynti Mariankadulta suoraan toiseen kerrokseen, ja Huutokauppakamari-teksti säilyi talon Aleksanterinkadun puoleisella julkisivulla aina vuoteen 1920, jolloin taloon päätettiin sijoittaa Kruununhaan poliisiasema. Uudella Kamarilla pidettiin kuulusteluja, hoidettiin pidätyksiä ja sinne rakennettiin kymmenen selliä pienine kalteri-ikkunoineen.

Poliisin muutettua pois 1974 talo kävi helsinkiläisille entistä tutummaksi. Tilat sai käyttöönsä pysäköinninvalvontatoimisto, jonka kanslia oli talon yläkerrassa ja ”lappu-Liisojen” puku-, pesu- taukotilat ensimmäisessä kerroksessa.

Mariankatu 3 -teos sisältää runsaasti arkistotutkimuksiin perustuvaa tietoa rakentamisen yksityiskohdista kuten rakentajista ja rakennusaineista sekä rakennuksen käyttötavoista ja käyttäjistä eri aikoina. Kirjassa julkaistaan myös aikaisemmin tuntemattomia, arkkitehtuurihistoriallisesti kiinnostavia rakennus- ja muutospiirustuksia.

SKST 1050

165 s. Sid. 32,-

www.finlit.fi/lehdisto

PL 259, 00171 Helsinki • puh. (09) 131 231 • fax. (09) 131 23 220 • www.finlit.fi